

Опитът на УОГС – Юндола, в дърводобива

Отдавна нарекохме Учебно-опитното горско стопанство „Георги Ст. Аврамов“ в Юндола „зеленият учебник“. Страниците му съхраняват и неговата история – създадено е през 1925 г., когато Министерството на земеделието и държавните имоти предоставя на Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет държавната гора „Гешова планина“ за учебни и научни цели. От средата на миналия век в Стопанството започва провеждането на учебни занимания, практики и стажове на преподаватели и студенти, а по-късно то е утвърдено като звено на ВЛТИ/ЛТУ за научноизследователска дейност и за провеждане на учебния процес при производствени условия. Прекрасен е Студентският комплекс, строен през 90-те години на миналия век, който разполага с учебни зали, лаборатории, хотелска част, ресторант, спа. Стопанството е „учебник“ за утвърждаване на опита и традицията, но и за въвеждане на новаторството и експериментите. Много дейности тук са образец и добра практика, които могат да се приемат за челен опит в страната.

Решихме обаче да открием онези страници, които разказват за дърводобива в Учебното стопанство.

В УОГС – Юндола, дърводобивната дейност се извършва от бригади, назначени на постоянен трудов договор – 12 на брой с общо 39 работници, държавен обоз и специализиран трактор, за работата на който ще ви разкажем с удоволствие малко по-нататък. Такава организация на труда в дърводобива наричаме „собствени бригади“ и макар Законът за горите да предлага такава възможност, понастоящем е много нисък процентът на стопанствата, работещи по този начин.

Как се избират обектите за работа, каква технология за извозване на дървесина се прилага, какъв е съставът на тези бригади и с каква техника работят преди да ги видим на терена, питаме



Инж. Величко Драганов – директор на УОГС „Георги Ст. Аврамов“ – Юндола

директора на УОГС инж. Величко Драганов.

– Подборът на обектите и съответно технологията на извоза на дървения материал – разказва инж. Драганов – стават на база го-

дишна категоризация на сечища. Разбира се, целта е да постигнем максимално и целесъобразно усвояване на дървесината. В сечта и извоза една от най-добрите ни бригади работи със специа-

лизирания трактор „ТАФ“, една бригада – с два чифта волове, а останалите – с коне. Годишно се осигурява промишленият дърводобив от близо 20 000 м³, и отделно – за местното население. Не сме зависими от транспортните фирми. През 2008 г. закупихме нов специализиран камион „MAN TGS“ с колесна формула 6x4, снабден с хидравличен стрелови кран „Палфингер“ с обхват 8.80 м, който служи за натоварване и разтоварване. И накрая – немалка част от добитата дървесина се преработва в Учебно-производствения ни център за дървопреработване.

Прегледахме и разценките за сеч, извоз, издръжка за моторен трион и нает обоз и транспортните разходи за работници, назначени на постоянни трудови договори в УОГС – Юндола. Себестойността на добиваната дървесина е малко по-висока, но си заслужава, защото в дългосрочен план е гарантирано изпълнението на разчетите, което не може да се каже за фирмите, явяващи се на търг. Освен това е постигната висока дисциплина на ползването и контролът е много по-добър.

Що се отнася до работниците, тяхната сигурност по отношение на целогодишната заетост също е гарантирана. Вече десет години бригадите са постоянни, работниците са с дългогодишен стаж и висока квалификация. Мотористите са завършили курсовете, които предлага ЛТУ или Националната професионална гимназия по горско стопанство „Христо Ботев“ във Велинград. Охраната на труда е на много високо ниво и се контролира постоянно. Реално е гарантирана минималната работна заплата, но хората са работливи и изкарват много повече, на което се и осигуряват всеки месец. На дърводобивниците, които работят със собствени моторни триони и коне, се плаща наем за ползване. Само тракторът „ТАФ“ е собственост на УОГС.



Дърводобивната бригада на Ибрахим Мандраджиев (отляво) – секачите Мехмед Салих, Муса Низам и трактористът Мустафа Чолак



Първична обработка на трупите на временния склад

БРИГАДА ЗА ПРИМЕР

Пристигнахме на обекта в м. Куртово, където работи бригадата на Ибрахим Мандраджиев – работниците му са с най-дълъг стаж в Стопанството. Тракторът „ТАФ“ спря до нас на площадката – временен склад, натоварен с отсечени стъбла от възобновителна сеч. В УОГС – Юндола, има подходящи терени и обекти за тракторен извоз на дървените материали от сечищата до временните складове, които са разположени до автомобилните пътища. Това бе и главната предпоставка Стопанството да закупи специа-

лизирания шарнирен трактор „ТАФ – 658“ за т.нар. полунатоварено извозване. Той бе доставен през 2004 г. и вече 18 г. безотказно служи на дърводобива в юндолските гори. Машината извозва дървения материал на цели стъбла или стъблени секции от сечището до временен склад. Оборудван е с двубарабанна пневматична лебедка за извличане и с булдозерно устройство за разчистване на пътищата и за различни манипулации на временните складове като рампиране например. В задната си част тракторът е

снабден с платформа – тя побира дървесината при извозването и повишава устойчивостта при изтегляне, като така се използват пълните теглителни възможности на лебедката. Много е проходим, което позволява експлоатацията му дори на силно пресечени терени и при лоши климатични условия. За годините си на работата в родопските и рилските гори е доказал, че обслужва дейностите по дърводобива и отглеждането на насажденията по най-екологичния начин.

Трактористът Муса Низам пъргаво се движи около машината, а работниците Мехмед Салих и Мустафа Чолак заедно с бригадира се заемат да „опръстенят“, т.е. оразмерят, трупите, разпръскващи аромата на прясна смола, за да ги разкроят с моторните триони. И така – до 10-ина трупа, или 15 – 20 кубика дневно. Прави впечатление, че мъжете работят като добре нагла-

сен и смазан часовников механизъм, и как да е иначе – 30 години са все в това стопанство. Може и да ги познавате – през 2017 и 2018 г. бригадата е отборен шампион в националните състезания „Най-добър секач“.

Стара, но добре поддържана УАЗ-ка, е паркирана на сянка. Тя е и кабинет, и склад за необходимите инструменти, и подслон, и превоз на работниците от бригадата, които са от с. Света Петка. Ехе, направо си е работен кемпер!

Тези спокойни и уверени в действията си мъже ни напомниха за времето, когато постоянните дърводобивни бригади бяха гордостта на всяко горско стопанство, представителите им участваха не само в национални, но и в международни състезания на секачите и влизаха в челната десетка на световните шампиони. И днес изпитахме не толкова носталгия по отминалите времена, колкото истинска радост, че такава добра практика съществува в нашите гори.

Добитата широколистна дървесина – в очакване на камион за транспортиране до потребители



Шампионските купи на бригадата на Ибрахим Мандраджиев

РАБОТИ КАТО ВОЛ

Воловете, които работят в гората, за някои хора са може би атракция и остарял метод за извоз на добитата дървесина, но работата с тях е възможност там, където няма горски пътища, материалът да се извози, без да се вреди на горската екосистема. Тази животинска тяга оправдава и поговорката „Работи като вол“ – много и без кръшкане.

Двата обоза на бригадира Муса Мехмед слязоха от стръмнината в гората към временния склад на

Извозваческата бригада на Муса Мехмед (отляво) с двата обоза – на Мехмед Хасан и Ахмед Алишман



обекта, на който спряхме, с по няколко сорта и ни се стори, че тези живи „машини“ – а иначе воловете, дори нямат нужда човек да ги управлява – толкова са кротки. Но извозвачите Мехмед Хасан и Ахмед Алииман са до тях и дългогодишният им опит утвърждава това кротко разбирателство между човека и добичето.

ПЪЛНО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ДЪРВЕСИНАТА

И Учебно-производствения център на УОГС – Юндола, където затворихме веригата „гора – производство“, беше обикновен работен ден. Тук месечно се преработва до 250 м³ дървесина – най-вече такава, към която липсва интерес, в ламперия, дъски, греди и детайли. Камionenът тъкмо разтоварваше дървесни трупи, четириметровки, от добитите съхнещи дървета в гората. Това не е най-качественият материал и намирането на пазара му е по-скоро проблем, но в цеха той ще се превърне в готова продукция и ще бъде оползотворен напълно.

– Не претендираме – казва директорът на УОГС – Юндола, инж. Драганов, нашият опит да е приложим за всички. Все пак спецификата на учебното стопанство е друга. Но щом практиката със

собствени бригади в дърводобива работи много успешно вече 10 години, значи е добра.

Да. Немалък срок е това – 10 години, и е основателна причина да ви запознаем с тази добра практика. Още повече, че проблемът с работната ръка в горите е „набрал“ като огромен цирей по

тялото на системата. А в УОГС – Юндола, не само не липсват работници, а са и висококвалифицирани, и с дълъг професионален стаж. Изводът не е сложен – нещо, което работи добре, трябва да остане, а защо и като опит да не се предава на колегията.

Екип на сп. „Гора“



Учебно-производственият център за дървопреработване

